

แบบไหน! โรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบในผู้หญิง

อ.นพ.ภควัฒน์ ระมาตร์

ภาควิชาศัลยศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ เกิดจากการติดเชื้อของระบบทางเดินปัสสาวะ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากทางช่องคลอดและทวารหนัก และมักเกิดกับคุณผู้หญิง

ผู้ที่เป็นโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ จะมีอาการปวดปัสสาวะบ่อยแบบกะปริดกะปรอย ปัสสาวะมีกลิ่นเหม็น สีขุ่น หรือมีเลือดปนด้วย ซึ่งอาการจะเกิดขึ้นหลังฉันทปัสสาวะนาน

โดยที่คนปกติกระเพาะปัสสาวะจะสามารถกักเก็บปัสสาวะได้ 300 – 350 ซี.ซี. จากนั้นผนังกล้ามเนื้อของกระเพาะปัสสาวะจะบีบตัวผ่านทางหลอดปัสสาวะ และขับออกภายนอกในเวลาไม่เกิน 30 วินาที ซึ่งในแต่ละวันจะปัสสาวะ 3 - 5 ครั้ง โดยไม่มีอาการปวดหรือแสบบริเวณหลอดปัสสาวะ

ส่วนผู้ที่มีอาการปวดปัสสาวะเกินวันละ 5 ครั้ง ซึ่งไม่ได้เกิดจากกระเพาะปัสสาวะอักเสบจากการติดเชื้อ ก็อาจเกิดจากสาเหตุอื่นได้ เช่น กระเพาะปัสสาวะเล็ก ไม่สามารถกักเก็บปัสสาวะได้นาน ทำให้ปวดปัสสาวะบ่อย บางรายอาจปัสสาวะทุก 1 หรือ 2 ชั่วโมง และต้องลุกขึ้นมาปัสสาวะตอนดึกมากกว่า 2 ครั้งในแต่ละคืน

และในผู้ป่วยบางรายมีกระเพาะปัสสาวะขนาดเล็กและไม่สามารถขยายตัวได้ เพราะถูกฉายแสงรักษามะเร็งปากมดลูก หรือเกิดจากการขยายตัวของผนังกระเพาะปัสสาวะชั้นกล้ามเนื้อ ทำให้เก็บปัสสาวะได้ไม่มาก หรือมีเนื้อเยื่อขนาดใหญ่ในมดลูก และในหญิงตั้งครรภ์ที่มดลูกไปกดกระเพาะปัสสาวะ และยังเกิดจากการได้รับยาขับปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้เข้ารับการรักษาโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน สาเหตุเหล่านี้ก็ทำให้ปัสสาวะบ่อยกว่าปกติได้เช่นกัน

นอกจากนี้บางรายที่ปัสสาวะบ่อย อาจเกิดจากความผิดปกติของระบบประสาทที่ควบคุมการทำงานของกระเพาะปัสสาวะ ซึ่งภาวะเช่นนี้จำเป็นต้องตรวจด้วยเครื่องตรวจการบีบตัวของกล้ามเนื้อกระเพาะปัสสาวะ เพื่อจะได้ทราบสาเหตุและรับการรักษาที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

รวมความว่า ความผิดปกติของการขับถ่ายปัสสาวะ เกิดได้จากหลายสาเหตุ การดูแลตนเองเบื้องต้น ต้องไม่กลั้นปัสสาวะนานเกิน 6 ชั่วโมง และถ้ากระเพาะปัสสาวะอักเสบจากการติดเชื้อ ให้ดื่มน้ำมากๆ เพื่อขับเชื้อโรคออกจากร่างกายโดยเร็ว และยังช่วยลดอาการปวดแสบปวดร้อนเวลาปัสสาวะได้ด้วย